

Suzanne Vermeer

Schiereiland

A.W. Bruna Uitgevers

Proloog

Eén dag geleden

Hoe lang ze tussen de bomen heeft gedwaald, weet Jolien niet. Ook heeft ze geen idee hoe laat het is. Soms rent ze stukken, tot ze buiten adem raakt en noodgedwongen stukken moet wandelen. Tot een paar honderd meter terug schalde haar naam nog door het bos, maar nu is het stil. Doodstil. Inmiddels is er een wolk voor de maan geschoven. Uitgeput leunt ze tegen een stam.

De roep van een uil klinkt spookachtig door de nacht. Opnieuw begint ze te lopen, nu om warm te blijven. Af en toe kraakt er een takje onder haar voet. Ze staat stil en luistert. Niks. Weer zet ze zich in beweging, ook al heeft ze geen idee welke kant ze op loopt.

Boven haar schuift de wolk langzaam voorbij de maan. Om zich heen ziet ze donkerblauwe sneeuw en zwarte boomstammen, met af en toe flarden dikke mist. Ze weet niet eens of ze nog op het schiereiland is. Verderop lijkt de sneeuw iets lichter, alsof er een open plek is. Kort aarzelt ze. Op een open plek is ze beter zichtbaar, maar misschien ligt het meer daar wel en dan kan ze naar Petra rennen.

Het enige wat ze kan doen, is op een paar meter van de weg door het bos blijven lopen tot ze kan oversteken naar Petra's huis, ook al is ze doodmoe.

Ze zet zichzelf weer in beweging, maar na een paar minu-

ten blijft ze opnieuw stilstaan. Er is iets anders. De uil is stil.

Ze blijft staan en luistert. Niets. Of nee, toch wel. Vlakbij klinkt het geluid van een knappend dood takje. Het kan een lynx zijn of een eland, maar ook een mens...

Ze durft niet achterom te kijken en begint te rennen, ook al kan ze niet meer. Iets of iemand komt dichterbij, ze voelt het. De haartjes in haar nek staan overeind. Ze kan het gehijg in haar nek voelen.

Ze rent de longen uit haar lijf, maar dan wordt ze met een ruk naar achteren getrokken. Langzaam omsluiten vijf vingers stevig haar pols. Haar hart lijkt een seconde stil te staan, het bloed in haar aderen stolt. Ze wil zich lostrekken, maar de greep is te stevig.

Kort daarop volgt de dreun op haar hoofd. Als een lappenpop valt Jolien voorover in de sneeuw. De wereld wordt inktzwart.

Acht dagen geleden

Er hangt een lage ochtendmist in de bossen van Småland. Af en toe werpt Jolien een blik opzij terwijl ze over de E4 richting Jönköping rijdt. De nevel geeft alles een sprookjesachtige gloed die ze herkent uit haar jeugd. Elke schoolvakantie pakten haar ouders de auto in en reden ze naar het houten huis. Het vakantiehuis dat haar grootouders in de jaren zeventig hebben gekocht, samen met het schiereiland waarop het gebouwd is. De eerste jaren staken ze de Sont over met de veerboot, later namen ze de nieuwe tunnel en brug, waardoor de reis opeens veel korter was. Haar herinneringen aan de zomers en winters waarin ze met haar ouders het meer opging of langlauftte in de bossen zijn zoet en pijnlijk tegelijk.

Deze winter is het twintig jaar geleden dat haar moeder overleed aan baarmoederhalskanker. De diagnose was snel gesteld, de maanden die ze nog leefde werden een lijdensweg. Na haar dood brachten Jolien en haar vader geen vakanties meer door in Zweden en nu moet het schiereiland worden verkocht.

En nu, nu rijdt ze voor de tweede keer in korte tijd naar Småland om de verkoop te regelen. Want ook haar vader is ziek geworden. Sinds enkele jaren kampt hij met de ziekte van Parkinson en onlangs zei zijn neuroloog dat hij aan een verzorgingshuis moest gaan denken.

Een paar weken geleden heeft ze drie dagen doorgebracht in een hotel in Jönköping om een makelaar, Benny Karlsson, opdracht te geven alles te verkopen. Inmiddels heeft een projectontwikkelaar zijn oog op het stuk grond laten vallen. De komende twee weken zal Jolien het huis leeghalen en de nodige reparaties laten verrichten om daarna voor de allerlaatste keer de voordeur op slot te draaien. Het einde van een tijdperk.

Sinds Jolien Malmö achter zich heeft gelaten, wordt ze overvallen door herinneringen aan die laatste zomer. Eigenlijk had haar vader al veel eerder een besluit moeten nemen over het huis, maar hij was er nog niet aan toe om afscheid te nemen van de plek waar het gezin zoveel mooie momenten heeft gekend. Het gezicht van haar moeder passeert voor haar geestesoog. Ze was een mooie vrouw met een lieve, maar soms wat trieste blik in haar ogen. Jolien slikt en probeert niet te denken aan die laatste maanden, toen haar uitgemergelde moeder alleen nog maar in bed kon liggen. Nog maar een schim van wie ze ooit was.

Met gemengde gevoelens neemt Jolien de afslag naar Halvö: ze is er bijna. Ze is benieuwd wat ze straks gaat aantreffen. Volgens haar vader hebben de burens altijd een oogje in het zeil gehouden en zelfs een paar keer per jaar de kachel opgestookt, maar eenentwintig jaar leegstand laat altijd sporen achter. Ze beseft maar al te goed dat het huis een nieuw leven verdient. Een nieuwe familie met kinderen die lachend over het grasveld rennen en geloven dat de grote eik limonade geeft, zoals haar vader vroeger beweerde. Onwillekeurig moet ze glimlachen. De zomers in Småland zijn zo mooi: het groene grasveld dat zich vanaf de veranda uitstrekt tot het meer, de eik in het midden ervan, het spiegelgladde blauwe water, de berken en bessenstruiken langs de oever waar in de late herfst vliegenzwammen onder groei-

en. Er springen tranen in haar ogen. Van verdriet om alle mooie momenten, maar ook om de nare herinneringen. En omdat ze het huisje zal gaan missen en dat is gek. Ook zij, Jolien, heeft de afgelopen jaren namelijk geen enkele keer de moeite genomen om hierheen te rijden. Tot een paar weken geleden het besluit viel om een bord **TE KOOP** bij het huis te laten plaatsen.

De weg kronkelt door de uitgestrekte bossen. Af en toe passeert ze roodgeschilderde huizen en boerderijen om dan weer kilometerslang geen teken van leven te zien. 's Winters, op de veranda, als ze zich muisstil hielden, voelden de elanden en damherten zich veilig genoeg om langs hun huis naar het water te lopen. Wie weet zal ze de dieren nog een keertje zien. Nu hangt er nog goudgeel blad aan de bomen en is de bosgrond mosgroen, dan zijn ze onzichtbaar, maar straks, als de eerste sneeuw is gevallen, steekt hun bruine vacht af tegen de witte wereld.

Jolien kijkt naar de lucht. Het weerbericht op haar telefoon gaf aan dat het weer deze week zal omslaan. Hopelijk dient de sneeuw zich dit jaar eerder aan dan normaal en kan ze nog van het winterse weer genieten voor ze terugrijdt naar het druilerige Drenthe.

Na tien minuten passeert ze het naambordje van Halvö. Het dorp waar zij en haar vakantievriendin Petra vroeger via een bospaadje naartoe liepen om snoepjes te kopen. Langzaam rijdt ze door de hoofdstraat. De Spar bestaat nog steeds, net zoals het enige café, dat er nu wat haveloos uitziet. De deur is gesloten. Ook de meubelmakerij van Andersson is er nog. Vroeger haalden zij en Petra daar houtsnippers voor Snöboll, Petra's spierwitte konijn.

Jolien parkeert haar auto voor de supermarkt en stapt uit. De oude standaard met ansichtkaarten staat nog steeds op dezelfde plek als vroeger: op de stoep naast de winkeldeur.

Ze laat een paar kaarten door haar handen gaan. Vergeelde exemplaren met foto's van het meer en de bossen, waarop in grote gele letters *HÄLSNINGAR FRÅN SVERIGE* – groeten uit Zweden – staat. Ze trekt er eentje uit de stapel om naar haar vader te sturen en stopt de rest terug in het rek.

In de winkel zijn geen andere klanten. Achterin flikkert het blauwwitte licht van de koelvitrine die ze nog uit haar jeugd kent. Achter de kassa zit de eigenaar, ze is verdiept in haar krant en kijkt pas op als Jolien gedag zegt. De vrouw groet haar vriendelijk terug. Jolien vraagt zich af of ze haar heeft herkend. De laatste keer dat ze deze Spar binnenstapte, was ze een vijftienjarige puber, nu is ze zesendertig.

Ze loopt langs de schappen en pakt groente, fruit en een paar andere basisboodschappen om de eerste dagen mee door te komen. Ten slotte grist ze een paar kaneelbroodjes mee. Hoe leuk ze de Spar ook vindt, de winkel is prijzig en de keus is beperkt. Liever rijdt ze later deze week langs een grote supermarkt in Jönköping als ze toch naar de makelaar gaat.

Bij de kassa legt ze haar boodschappen op de smalle band. Ze legt ook de ansichtkaart neer en lacht vriendelijk naar de eigenaar.

‘En ook een setje postzegels graag,’ zegt Jolien zo goed en zo kwaad als het gaat in het Zweeds. Ze heeft de taal nooit helemaal onder de knie gekregen, ook omdat Petra en de andere jongeren met wie ze ’s zomers optrok goed Engels spraken.

‘Je komt me bekend voor,’ zegt de vrouw, terwijl ze de postzegels aanreikt. ‘Duits?’ Ondertussen tikt ze alle bedragen op de ouderwetse manier aan op haar kassa.

Jolien schudt haar hoofd. ‘Nederlands. Het schiereiland hier vlakbij is van mijn vader. We zijn hier vroeger veel op vakantie geweest,’ antwoordt ze.

Het gezicht van de vrouw betreft plotseling.

‘Zoiets meende ik al. Dat is dan driehonderdtwintig kronen,’ zegt ze kortaf.

Niet goed wetende wat ze met deze onderkoelde reactie aan moet, pakt Jolien haar pinpas en houdt hem bij het apparaat.

‘Wil je er een tasje bij?’ vraagt de vrouw.

‘Nee, dat hoeft niet.’ Jolien haalt een opvouwbaar exemplaar uit haar jaszak.

‘Vi ses,’ zegt ze vriendelijk nadat ze alles heeft ingepakt. De komende weken zal ze hier wel vaker komen voor een vergeten boodschap, dus zo gek is het niet om tot ziens te zeggen.

De eigenaar mompelt iets terug en komt achter haar kassa vandaan. Jolien kijkt de grote vrouw na terwijl ze naar de koelvitrine loopt en een tik tegen de zijkant geeft. Het geflikker stopt eindelijk. Dan ziet ze de vrouw de hoorn van een telefoon pakken, die vlak naast de deur van het magazijn aan de muur hangt, en een paar toetsen intikken. Jolien draait zich om en stapt naar buiten.

Daar heeft de zon opeens plaatsgemaakt voor dikke grijze wolken die sneeuw lijken te voorspellen. De bladeren van de eiken verderop, die in het zonlicht nog een roodbruine gloed hadden, roepen nu een troosteloos gevoel bij haar op. Vlug zet ze haar tas met boodschappen op de achterbank van haar auto en stapt in. Er ligt een pen van het verhuurbedrijf in het dashboardkastje waarmee ze de kaart kan adresseren. Ze pent er een kort berichtje naast en gooit hem in de brievenbus die aan de gevel van de Spar hangt.

Onderweg naar het schiereiland passeert ze de stuga's die aan weerszijden van de weg liggen. In de zomer zijn de houten vakantiewoningen bewoond door Zweden die de stad ontvluchten, maar nu zijn de gordijnen gesloten. Er

wandelt een groepje jagers in de berm, een van hen draagt een doodgeschoten vos over zijn schouder. Ze rilt bij het zien van het slappe lijfje en rijdt langzaam langs de stoet. Zweden kent het *allmansrätten*, het allemansrecht. Dat geeft vrijwel iedereen toegang om de bossen te betreden, ook als het privébezit is. Haar vader, Gerben, mopperde er vroeger weleens over als dorpsbewoners er gebruik van maakten om naar het meer te gaan of met hun kinderen in de bossen te kamperen. Charlotte, haar moeder, was er minder uitgesproken over, maar zij was dan ook geboren en getogen in Zweden en wist niet beter. Toch voelde ook zij zich er niet altijd prettig bij, herinnert Jolien zich.

De jagers steken hun hand op als dank voor het rustige tempo waarin ze voorbijrijdt. Verderop ziet ze het doodlopende pad liggen dat naar hun huis leidt. Ze geeft een tikje tegen de richtingaanwijzer en rijdt het smalle zandpad op. Haar ogen glijden langs de bomen en de kale struiken die in de zomer wilde bosbessen en cranberry's dragen. De takken schuren langs de zijkant van de SUV die ze speciaal voor deze reis heeft gehuurd. Haar vader heeft haar een lange lijst meegegeven met spullen die hij wil houden en ze vreesde dat het allemaal niet in haar kleine stadsautootje zou passen, dus zag ze zich genoodzaakt om in dit brandstof slurpende monster naar Zweden te rijden.

Er is iets veranderd in het bos, constateert Jolien. De berken en eiken lijken op sommige stukken minder volwassen, alsof er gekapt is. Vreemd. Daar heeft ze haar vader nooit over gehoord.

Ze neemt gas terug om te voorkomen dat het hobbelige zandpad in een kermisrit eindigt en haar wiel vast komt te zitten in de wielkast. Vroeger gooide haar vader de kuilen dicht die tegen het einde van de winter ontstonden wanneer de zon sterker werd en de sneeuw smolt, maar het pad

is al jaren niet meer onderhouden. De route buigt af en volgt het water. Tussen de bomen ziet ze het rood van het huis al schemeren. Vaalrood, verbetert ze zichzelf als ze haar auto op het grasveld voor de veranda stilzet. Ze kijkt door de voorruit omhoog. Haar hart maakt een sprongetje van blijdschap bij het zien van de vele in kleine ruitjes verdeelde ramen en het dakraam waaronder haar ouders sliepen. Haar kamer lag aan de achterkant, waar het bos begint. 's Nachts kon ze de uilen horen.

Ook bij het meer is er niets veranderd. Het strandje waar ze op lagen als het warm was, de vlonder waarop haar vader 's morgens in alle vroegte viste en zelfs het donkerblauw geschilderde boothuis zijn er nog. Ze stapt uit en snuift de frisse Zweedse boslucht op. Een overweldigend gevoel van thuiskomen overvalt Jolien zo plotseling dat het haar verwart. Aan de overkant van het water ziet ze de houten villa van Petra's ouders liggen, haar Zweedse jeugdvriendinnetje met de blonde vlechtjes. Een stukje terug, aan de bosrand, staat nog altijd het handgeschilderde bordje dat het paadje aangeeft waarover ze samen naar de Spar liepen. Heel even voelt het alsof ze terug in de tijd is gestapt, naar de dagen die eindeloos leken te duren, toen problemen nog niet bestonden. Het bordje TILL SALU, 'te koop', dat de makelaar in de grond heeft geslagen, dwingt haar echter om de feiten onder ogen te zien. Dit is de allerlaatste keer dat ze op het schiereiland is. Er schiet een onverwachte steek door haar borst. Niet aan denken, zegt ze in stilte tegen zichzelf, en ze sluit de auto af.

De twee treden van de veranda veren en kraken onder haar gewicht. In gedachten maakt Jolien een notitie om er iemand naar te laten kijken. Links van de deur staat het bankje, waar haar moeder zoveel uren op heeft doorgebracht, er

troosteloos bij. Een van de houten poten is verzakt en niemand heeft de moeite genomen om de kussens binnen te halen. Vogels hebben de vulling eruit gepikt voor hun nestjes. Jolien haalt haar sleutelbos tevoorschijn en zoekt die van het vakantiehuis. De scharnieren kraken en piepen als ze de voordeur opent. Binnen ruikt het muff en stoffig en niet naar zoete appels of de houtkachel, zoals vroeger. Ze opent de ramen van de keuken om het huis te luchten en kijkt dan om zich heen. Over de meubels zijn lakens gedrapeerd, precies zoals ze de laatste keer aan Ulrika, Petra's moeder, heeft gevraagd. Een voor een plukt Jolien ze ervan af. De blauwe bank, de grote donkerrode houten kast en het bamboetafeltje uit de jaren zeventig brengen haar in één klap terug in de tijd. Door haar ooghaaren kan ze haar moeder zien zitten op de ingezakte kussens met een okergele gehaakte plaid over haar benen getrokken en een boek in haar hand. Een beeld dat op haar netvlies gebrand staat.

De koude novemberlucht die de wind plotseling naar binnen blaast, bezorgt Jolien kippenvel, maar ze wil de ramen nog niet sluiten. Eerst moet de geur van verval uit het huis zijn getrokken. Sowieso zal ze de komende dagen in de kou moeten doorbrengen, dus kan ze er maar beter een beetje aan wennen. In de kelder staat weliswaar een oude oliegestookte cv-ketel, maar die moet bijgevuld worden. Tot dat gebeurd is, zal ze zich moeten zien te redden met de grote houtkachel in de woonkamer. Ook daarvoor geldt dat de 'brandstof' op is, want de houtopslag buiten is leeg. Er ligt alleen een stapeltje kurkdroge houtblokken in de bak naast de kachel. Vanavond hoeft ze in elk geval niet te koukleumen. Ze verzamelt alle lakens en loopt na een lichte aarzeling de trap af naar de kelder, waar de oude wasmachine staat die haar grootouders ooit kochten. Een antiek geval met een deksel aan de bovenkant. De ijzeren trommel

ziet er nog goed uit, constateert ze tevreden, hij is niet verroest en als ze haar hand in de machine steekt, kan ze hem rond laten draaien zonder dat het piept. Nadat ze de stekker in het stopcontact heeft gestoken, lichten alle lampjes op. Ze propt de lakens erin en gaat op zoek naar waspoeder. Er staat een oud pakje op een plank waarvan de korreltjes een blok vormen. Met een verroeste schroevendraaier bikt ze het geklonterde poeder los en terwijl ze met dat klusje bezig is, ziet ze een paar benen voorbij het hoge kelderraampje schieten. Jolien glimlacht. In tegenstelling tot haar ouders heeft zij er nooit moeite mee gehad dat dorpsbewoners over hun grond liepen. Ze vindt het een mooi sociaal en verbindend aspect, dat samen delen van de prachtige Zweedse natuur.

Als het water door de leiding naar de trommel begint te stromen loopt ze terug naar boven. Het is steenkoud binnen, maar de muffe lucht is gelukkig verdwenen. Ze buigt zich over het aanrecht en half door het venster om de keukenramen te sluiten, maar dan ziet ze dat er iets zwarts op het raamkozijn buiten druppelt. Ze strijkt er met haar vinger langs en ruikt eraan. Terpentine. Het is verf.

Met een snel kloppend hart beent ze de veranda op en loopt ze het trapje af. Op het grasveld draait ze zich om naar het huis. Verbluft staart ze naar de tekst die op de buitenkant geschilderd is. De letters zijn uitgelopen, een teken dat de verf er haastig is opgekalkt. DU HÖR INTE HEMMA HÄR, staat er op de gevel.

En hoewel Jolien soms worstelt met haar begrip van de taal, kent ze voldoende Zweeds om te weten wat de dreigende woorden betekenen: *Je hoort hier niet thuis.*